

*Європи в рамках Чорноморського економічного співробітництва і ГУАМ.-
Стамбул-Донець: ДонНУ, РФ НИСИ в г. Донецьке, 2011. – 640 с.*

3. Моніторинг стану виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в регіонах України. [Електронний ресурс] Сайт української асоціації промисловців і підприємців: [Режим доступу] [http://: www. Pidpriem-gue.kr.ua/ files/monitor 2010. doc](http://www.Pidpriem-gue.kr.ua/files/monitor2010.doc).

4. П'ятницька Г. Роль малого підприємництва в процесі розбудови національної економіки та підходи до розв'язання основної суперечності його розвитку / Г. П'ятницька // Економіст.-2004.-№3.-с.38-41

Віталій ЗДЕРКА
науковий керівник
к.е.н., доц. Данилишин В.І.
ІФННІМ ТНЕУ

ОПТИМІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ

Дефіцит державного бюджету та платіжного балансу, неефективний механізм залучення позик та їх використання, неврахування об'єктивних закономірностей управління державним боргом можуть призвести до загострення фінансової кризи. Наслідком відсутності належної політики у сфері державних запозичень, негативного впливу світових фінансових криз, зокрема і нинішньої, є зростання боргу, пікові навантаження платежів щодо його обслуговування та погашення в окремих періодах, зниження кредитних рейтингів країни. Незважаючи на ряд позитивних зрушень у сфері управління державним боргом, які відбулися протягом останніх років, необхідність вирішення проблеми оптимізації управління державним боргом є надзвичайно актуальною, бо за умов ринкової економіки фінансово-кредитна система, з одного боку, є показником загального економічного зростання, а з іншого фінанси здійснюють багатосторонній вплив на процеси суспільного відтворення.

На сьогодні економіка України потребує здійснення ефективних економічних реформ та стабільного економічного зростання. Забезпечення реалізації відповідної економічної політики неможливе без значних капіталовкладень, мобілізація яких може бути здійснена за рахунок внутрішніх та зовнішніх запозичень. Тому державні запозичення є об'єктивно необхідним інструментом сучасної фінансової політики держави. Досягнутий економічний ріст повинен бути достатнім для забезпечення фінансування зростаючих поточних витрат та погашення позик разом з відсотками.

Одним із шляхів покращення системи управління державним боргом може бути підвищення інвестиційної спрямованості державних позик, оскільки структура державного боргу за напрямками використання залишається вкрай незадовільною. Іншими словами, боргова політика України характеризується переважно бюджетним використанням запозичень, або "проїданням". Така

політика, на наш погляд, є безперспективною і суперечить цілям довгострокового розвитку держави. Посилення ж інвестиційної складової дозволило б створити сприятливі умови для економічного зростання та підвищення ефективності залучених ресурсів. Одним із основних напрямів використання державних запозичень повинно стати фінансування інвестиційних проектів, метою яких є модернізація та реконструкція вже діючих виробництв, створення нових підприємств. Основним критерієм фінансування повинна бути валютна самокупність об'єктів фінансування.

Слід також взяти за мету зниження розміру боргу та сплати процентів перед міжнародними офіційними кредиторами, розробивши стратегію переорієнтації на ринкові джерела запозичень із використанням широкого набору інструментів, випробуваних міжнародною практикою. Міністерство фінансів України з метою оптимізації структури державного боргу та зменшення видатків на його обслуговування повинно проводити активну політику управління державним боргом: здійснювати операції дострокового викупу, запровадити практику використання деривативів при емісії боргових зобов'язань, використовувати інструменти хеджування та сек'юритизації боргу. Функції управління поточним державним боргом має здійснювати уповноважений державний банк-агент, в ролі якого може виступити «Укресімбанк». Уряд повинен послідовно вживати заходів щодо підвищення суверенного кредитного рейтингу України.

Спираючись на іноземний досвід управління державним боргом, слід акцентувати увагу на застосуванні методу «цільових орієнтирів» (benchmarking) в оцінці ефективності боргової політики, на основі якого може здійснюватися неупереджена оцінка ефективності боргової політики. Між тим, його застосування передбачає проведення активної політики в частині як здійснення запозичень, так і операцій із державним боргом на основі застосування стандартних схем та процедур.

Крім використання інструментів активного управління державним боргом (наприклад, проведення заміни боргових зобов'язань держави на акції підприємства державної власності, викуп державних облігацій на вторинному ринку), слід взяти за мету зниження розміру боргу та сплати процентів перед міжнародними офіційними кредиторами, кредити яких нерідко обумовлюється нав'язуванням додаткових зовнішніх вимог, в тому числі - з політичним підтекстом. Замість цього – розробити стратегію переорієнтації на ринкові джерела запозичень із використанням широкого набору інструментів, випробуваних зарубіжною практикою, сформувавши для цього необхідне правове та інституційне поле.

Основними заходами, які допоможуть оптимізувати управління боргом також є:

- 1) складення річного графіка проведення аукціонів облігацій внутрішньої державної позики із зазначенням видів та строків обігу боргових цінних паперів;
- 2) створення належних умов для ефективного функціонування первинних дилерів та підтримання ними двостороннього котирування

державних боргових цінних паперів;

3) підвищення ефективності та результативності співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями і фінансово - кредитними установами, пов'язаного із залученням та використанням їх фінансових ресурсів;

4) активізація роботи з випуску державних боргових цінних паперів для населення;

5) забезпечення регулярного подання міжнародним рейтинговим агентствам статистичних і аналітичних даних щодо соціально-економічного та політичного становища України;

6) підтримка на належному рівні та розвиток інформаційно-технічного забезпечення процесу управління державним боргом, зокрема шляхом удосконалення інформаційно-аналітичної системи «Управління державним боргом».

Список використаних джерел

1. Нечипорук Л.В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації//Л.В. Нечипорук//Збірник наукових праць НУДПСУ.– 2012. – № 1. – С. 281 – 298.

2. Щодо оптимізації боргової політики держави. Аналітична записка[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.niss.gov.ua/articles/783>.

3. Вівчар О. Й. Особливості управління державним боргом та методи його удосконалення [Електронний ресурс] / О. Й. Вівчар, М. Ю. Солдак. – Режим доступу: portal/natural/Vnulp/ Menegment/2011_720/56.pdf.

Олег МЕДВІДЬ
науковий керівник
д.е.н., професор Алексєнко Л.М.
ІФННІМ ТНЕУ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ НАРОЩЕННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВ УКРАЇНИ

Одним із важливих факторів, які забезпечують можливість вітчизняної банківської системи здійснювати позитивний вплив на економіку, розширювати значні банківські послуги, не допускаючи при цьому значних ризиків, і відповідно зберігаючи надійність системи, є капіталізація. Здатність вирішення цих завдань залежить передусім від механізмів управління капіталом банків, що є одним з найважливіших показників банківської діяльності, що характеризує фінансову платоспроможність банків, ліквідність та формує можливість подальшого розвитку. Сьогодні питання підвищення рівня капіталізації банківської системи України є основною вимогою регуляторних органів, оскільки низький рівень капіталізації вітчизняних банків не в змозі забезпечити банківськими ресурсами реальний сектор економіки.